

Kóré Dóra

ukrán nyelv és irodalom tanár

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Szakgimnáziuma

Beregszász városa

A LEENDŐ ÓVODPEDAGÓGUSOK FELKÉSZÍTÉSE AZ ÓVODÁS KORÚ GYEREKEK SZOCIALIZÁCIÓS FOLYAMATÁNAK MEGSZERVEZÉSÉRE AZ ÓVODÁKBAN

У статті доцільність підготовки майбутніх вихователів дошкільних установ до організації процесу соціалізації. Основна увага зосереджена на загальній характеристиці сутності процесу соціалізації та висвітленню підходів, які покладені в основу організації процесу соціалізації дітей дошкільного віку.

***Ключові слова:** майбутні вихователі дошкільних закладів, соціалізація, професійна підготовка, завдання соціалізації, принципи організації соціалізації.*

A szocializáció életünk egyik fontos szempontja, mely lehetővé teszi az életkörülményekhez, normákhoz és követelményekhez való alkalmazkodást. A szocializálódás során az ember megtanulja hogyan legyen egy bizonyos közösség tagja, továbbá különböző viselkedési szabályokat sajátít el. A céltudatos szocializáció folyamata, amelyet különféle társadalmi struktúrák hajtanak végre, a személyiség teljes fejlődésének fontos összetevőjeként működik.

Az óvodás kort a pszichológiai és pedagógiai szakirodalom a személyiségfejlődés legfontosabb életkorának tekinti. A szocializáció ezen szakasza felelős a gyermek személyiségének kibontakozásáért, hozzájárul a jövőbeli kilátások aktív felfedezéséhez, megvalósításához. Meg kell jegyeznünk, hogy a gyermek óvodai intézményekbe való befogadásának szakasza az első olyan kötelező helyzet, amelyben a társadalom számos követelményt támaszt a gyermek társadalmi érettségével kapcsolatban. Ebből kifolyólag, az óvodai intézményekbe érkező jövőbeli óvodapedagógusoknak készen kell állniuk a szocializációs folyamat minőségi megvalósítására. Továbbá, a leendő óvodapedagógusoknak a képzés során azt is számba kell venniük, hogy egyik fő feladatuk az óvodáskorúak segítése egyéniségük kialakulásában, felismerésében. A leendő óvodapedagógusnak el kell sajátítaniuk az óvodáskorú gyermekek jelenlegi és jövőbeli lehetőségeiknek kibontakozásának és támogatásának

technológiáját, és képesnek kell lenniük arra, hogy megfelelő feltételeket teremtsenek tanulóik maximális önmegvalósításához az óvodai intézményekben.

N. Sushyk szerint a szocializáció – „a társadalmi tapasztalatok asszimilációjának többtényezős folyamata az egyén által a társadalmi környezetbe való belépés révén” [1, 8 old.]. Pszichológiai és pedagógiai szempontból a szocializáció magában foglalja a személyiség kialakulását. Magában foglalja a társadalomban és egy adott társadalmi közösségben elfogadott nyelvet, társadalmi értékeket, normákat, viselkedési minták elsajátítását, valamint a társadalmi tapasztalatok újratermelését és gazdagítását. Tehát a szocializáció az egyén összetett és hosszú folyamatának beilleszkedése a társadalmi köztételek és kapcsolatok rendszerébe, amelynek eredményeként lehetőség nyílik sajátos viselkedési minták, szociális értékek és normák elsajátítására, melyek szükségesek egy adott társadalom vagy egy adott társadalmi csoport sikeres életműködéséhez. Meglátásunk szerint - a szocializáció az ember társadalomba való beilleszkedésének állandó és hosszú folyamata. A szocializáció lényege abban rejlik, hogy az ember annak a társadalomnak a tagjaként alakul, amelyhez tartozik.

A. Bahun szerint, a gyermekkor – a személyiség megszületésének szakasza; a társadalom és az ember fogalmának megismerési szakasza; az élet felfedezése az összes pozitív és negatív tényezővel együtt; az első lépések a tanuláshoz; ez a tudásszomj, ez az első öröm, az első csalódás és ezek az első könnyek is [2]. Ebből kifolyólag, a gyermekkorban céltudatos felkészülés folyik a jövőbeli társadalom utánpótlására, továbbá fizikai fejlődés valósul meg, pszichikai impulzusok begyűjtése, és a társadalmi tér elsajátítása.

Az óvodás kori szocializációs folyamat során ismerkedik a legintenzívebben a gyermek a világgal, figyelni és utánozza a felnőttek viselkedését. A gyermek szocializációs folyamatának minőségétől függ a gyermek személyiségének kialakulása, hogy a gyermek proaktívvá és kreatívvá válik-e, vagy fordítva - passzívvá válik-e a felnőtt életben.

A szakemberek munkájának elemzése alapján [1; 2] megállapíthatjuk, hogy az óvodai nevelés legfontosabb feladataihoz a szocializáció összefüggésében célszerű a következőket felvenni:

- a gyermek tudatának bővítése, aktív létének elősegítése;
- az alapvető személyiségjegyek fejlesztése;

– megtanulni a környezettel összhangban élni, megfelelően reagálni az eseményekre, optimistának lenni az életben, törekedni a bizalomra és biztonságérzetre;

– a kulturális környezet megteremtése és részvétel a nemzeti és a világkultúra világában;

– az optimizmus fejlesztése és a viselkedés rugalmasságának kialakítása;

– az akarat és saját impulzív vágyak kimutatásának képességének javítása;

– a harmonikus és sokszínű fejlődés biztosítása olyan értékek kialakítása, amelyek a „Természethez”, „Kultúrához”, „Emberhez”, „Önmagunkhoz” való pozitív hozzáállást erősítik.

A jövőbeli óvodapedagógusok szakgimnáziumi tanulmányaik során innovatív megközelítéseket kell, hogy elsajátítsanak gyakorlati tevékenységeik során. A 012 Óvodapedagógus szakos diákokat még szakgimnáziumi tanulmányaik során céltudatosan készítik széleskörű szakmai tudásuk alkalmazására. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a leendő óvodapedagógusok felkészítését a szocializációs tevékenységek végrehajtására. Hangsúlyozzuk, hogy a hallgatóknak el kell sajátítaniuk azokat az alapelveket, amelyek alapján a szocializáció megvalósul. Az alapelvekhez a következőket soroljuk:

– az objektivitás és a tudományosság elve a szocializáció során (az óvodás korúak fejlesztése az objektív törvények szerint történik, ezért nem szükséges összehasonlítani a felnőtt fejlettségének jellemzőivel, az életkori sajátosságok ismeretére kell támaszkodni);

– a humanizmus és a pedagógiai optimizmus elve (hozzáállás a gyermekhez mint értékhez, minden tanuló szabad fejlődéshez való jogának és természetes képességeik megvalósításának elismerése, a képességek és a tartalékerők iránti bizalom kimutatása, pozitív tulajdonságokra való támaszkodás);

– a tudat és a tevékenység egységének elve (az óvodás szocializációs folyamatának megszervezésében a tudat és az aktivitás kapcsolatának figyelembevételén alapul, fontos felismerni, hogy a tudat irányítja a gyermek tevékenységét);

– a rendszeresség elve (a töredezettség, az egyoldalúság, az egyik oldal értékének túlértékelése mások elhanyagolása miatt, a "részenként" történő fejlődés lelassítja az óvodáskorúvá válás folyamatát.);

– az egyén és a személyes kombinálásának elve (adott életkorú gyermekek azonos személyiségformáló elemei minden gyermek életében egyénileg jelennek meg és rendeződnek egy egységes rendszerbe);

– a természettudatosság elve (rendelkezik a gyermek személyiségének természetes és fokozatos fejlődéséhez szükséges kedvező feltételek megteremtésével, az ép érzelmekre, elmére törekszik, megkülönbözteti mi a hasznos, kedvező, fejlesztő, és mi – káros, romboló, gátló tényező);

– az aktivitás elve (a függetlenség céltudatos fejlesztésére támaszkodik, az élethez való kreatív hozzáállás, a gyermek kritikai gondolkodásának kialakulása, önkritika, képesség arra, hogy saját maga döntsön, döntéseket hozzon és felelős legyen a következményekért, előnyben részesítsen valakit vagy valamit, ellenállni a negatív hatásoknak, bővíteni szabadságának, önfejlesztésének mértékét);

– a kulturális konformitás elve (az óvodás korú gyermek egyéni fejlődésének kombinálása a gyermek kultúrájával, gazdagítása az ukrán nemzet kultúrájával, anyanyelvével, hagyományaival, szokásaival, a nemzeti kultúra világba való integrációja);

– a következetesség és folytonosság elve (a gyermek szocializációs folyamata során az előző tapasztalatokra épül, ezen tapasztalatok fokozatos bővítése, amelyek megjelennek a gyermek élettevékenységében);

– a fejlődés és az oktatás egységének elve (egyensúly a fejlesztési, nevelési és képzési feladatok szocializációja során, a gyermek elemi világnézetének, a természet, a kultúra, az emberek, saját maga értékrendjének kialakítására összpontosítva).

Ily módon, osztjuk azt az álláspontot, miszerint egy modern óvodai intézménynek a gyermekek fontos "szocializációs intézményévé" kell válnia. Meg kell jegyeznünk, hogy az óvodai intézmények célja a gyermek fizikai, pszichológiai és szociális kompetenciáinak biztosítása születésétől fogva hat éves koráig. A modern ukrán óvodáknak valódi lehetőséget kell biztosítaniuk minden gyermek számára, arra hogy eredményesen betudjanak illeszkedni a társadalomba. Ezt szem előtt tartva, az óvodapedagógusoknak céltudatosan kell dolgozniuk a neveltjeik értékeinek fejlesztésén. Ezért a 012 Óvodapedagógia szakos hallgatóknak fel kell készülniük a szocializációs folyamat minőségi megszervezésére tanulmányaik során.

Irodalomjegyzék

1. Сушик Н. С. Основи соціалізації особистості. Навчально-методичний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 188 с.

2. Богуш А. М. Дитинство в сучасному освітньому просторі. Збірник наукових праць: НВК «Надія». Одеса, ПНУ АПН України, 2003. С. 3–24.
3. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / А.М. Богуш, Л.О. Варяниця, Н.В. Гавриш, С.М. Курінна, І.П. Печенко; за заг. ред. Н.В Гавриш. Луганськ: Альма-Матер, 2006. 368 с.

Vasyl Ollo

Associate Professor, PHD,
director of the State Educational Institution
«Odessa training center № 14»,
under Administration of the State Penitentiary Service
of Ukraine in Odesa Region (№ 14), Odessa, Ukraine.
Professor of the Department of Food and Material Supply,
Odessa Military Academy, Odessa

FORMING SOCIO-CREATIVE COMPETENCE OF A TEACHER OF THE PENITENTIARY SYSTEM.

The author raises the problem of socio-creative relations between inmate students, the teaching staff of the training center and the staff of the state institution of the penitentiary system. Modern requirements during the organization of the educational process are disclosed, which helps to improve the level of professional training of education applicants from among the inmates to imprisonment.

Key words: *social and creative model, teacher and student of the penitentiary system, applicant for education, resocialization and social rehabilitation of prisoners.*

The relevance of stability in Ukraine in the context of today's fact of national policy and national security is the education of convicts serving their imprisonment sentence. The fact of considering the socially significant problem associated with the implementation of mechanisms and structures of sociality in the context of a creative approach and solutions to improve the system of social rehabilitation of education inmates.

The importance of correction of a convict's personality is justified by the fact that one of the main directions of state policy is to ensure their basic rights and legitimate interests, which gives a guarantee of the return of a social and useful citizen to society.